

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 17.3.2026

Lausunto hallituksen esityksestä terveydenhuoltolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisista asioista.

THL kannattaa esityksen tavoitteita ja pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina hyvinvointialueiden toiminnan selkeyttämiseksi ja ennakoivan terveydenhuollon vahvistamiseksi. THL korostaa, että esityksessä ehdotettu sääntely koskee ainoastaan julkista terveydenhuoltoa ja erityisesti hyvinvointialueiden tehtäviä.

THL pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja ajankohtaisina. Esitys selkeyttää ja täsmentää hyvinvointialueiden tehtäviä terveystarkastusten, seulontojen ja sairaanhoidon osalta sekä mahdollistaa potilastietojen käsittelyn näiden tehtävien yhteydessä myös tilanteissa, joissa hoitosuhde ei ole voimassa. Esitys tukee kansallista tavoitetta siirtää sosiaali- ja terveydenhuollon painopistettä korjaavista palveluista ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen.

THL katsoo, että toiminnassa on noudatettava seulontojen periaatteita ja vältettävä toimenpiteitä, joiden vaikuttavuudesta ei ole näyttöä. Kohderyhmien valinta edellyttää asiantuntemusta ja huolellista harkintaa, jotta resurssit kohdistuvat vaikuttavaan toimintaan. Ennaltaehkäisevä toiminta kuluttaa resursseja, eikä se saa heikentää muiden palveluiden saatavuutta tai laatua.

THL pitää tärkeänä, että esityksessä on huomioitu tietosuojan ja potilaan itsemääräämisoikeuden turvaaminen. Potilastietojen käsittely rajataan välttämättömään, ja potilaaseen kohdistuvat yhteydenotot perustuvat aina terveydenhuollon ammattihenkilön arvioon. Tämä on keskeistä potilaan oikeuksien ja luottamuksen säilyttämiseksi.

Esitetty uusi 9 §:n 2 momentti on kirjoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi. THL kannattaa sitä, että käyttöoikeus määritellään erikseen tehtävään nimetyille henkilöille. THL pitää hyvinvointialueiden yhdenvertaisuuden kannalta hyvänä, että Uudenmaan erillisratkaisu on huomioitu esityksessä niin, että Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden näitä tehtäviä hoitavilla ammattilaisilla on oikeus käsitellä HUS-yhtymän rekisterinpidossa olevia potilastietoja alueensa henkilöistä.

THL kannattaa esityksen terveydenhuoltolain pykäliin, 13 § Terveysneuvonta ja terveystarkastukset, 14 § Seulonnat ja 24 § Sairaanhoito, tehtyjä täsmennyksiä.

Esityksessä korostetaan mahdollisuutta hyödyntää teknologiaa potilastietojen analysoinnissa palvelutarpeen ennakointiin ja hoitovajeiden tunnistamiseen. THL pitää tätä kehitystä myönteisenä, mutta edellyttää, että analytiikan tulee olla validoitua ja vaikuttavaa eikä teknologinen käyttö saa vaarantaa tietoturvaa eikä potilaan oikeuksia.

Koska potilaan tavoittaminen voidaan tehdä ilman voimassa olevaa hoitosuhdetta, THL korostaa, että tehtävä edellyttää riittävää asiantuntemusta ja koulutusta. Lisäksi hyvinvointialueiden tulee varmistaa selkeät ohjeistukset ja päätöksentekokriteerit.

THL pitää välttämättömänä, että toimeenpanoa seurataan systemaattisesti. Seurannan tulisi kattaa ennaltaehkäisevän työn

Tiina Hetemaa

16.3.2026

vaikuttavuus ja henkilöstön työkuorma. Seurannan tulokset tulee hyödyntää mahdollisessa jatkokehittämisessä.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo

This document contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende